Gemeente leudal

Raadsvoorstel
Openbare Raadsvergadering

Datum 9 december 2025 **Agendapunt**

Onderwerp Septembercirculaire 2025
Portefeuillehouder(s) drs. H. van Helden MBA

1. Onderwerp

Septembercirculaire 2025.

2. Inleiding

Aanleiding
Met Prinsjesdag, 16 september jl., is de septembercirculaire 2025 gepubliceerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De septembercirculaire 2025 geeft een geactualiseerd beeld van de omvang van het gemeentefonds, gebaseerd op de Miljoenennota 2026 van het Rijk.

Beoogd effect
Door het berekenen van het effect van een circulaire wordt aan de raad voorgesteld om de budgetten met betrekking tot het gemeentefonds te actualiseren naar de meest recente gegevens.

Proces tot nu toe
Jaarlijks ontvangt de gemeente op drie momenten een bijstelling van het Gemeentefonds. In mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Scenario's
Niet van toepassing. De uitwerking van de circulaires is een vast gegeven.

3. Voorstel aan de Raad

Kennisnemen van de septembercirculaire 2025 en de financiële consequenties als volgt te verwerken:
1. De volgende bedragen toevoegen aan de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties

	2025	2026	2027	2028	2029
Wet integrale suïcidepreventie		14.788	15.235	15.662	16.118
Implementatie Participatiewet in balans	40.711	17.900	4.395	1.266	1.312
Beschut werk	31.590	33.845	36.100		
Totaal reservering onderdeel taakmutaties	72.301	66.533	55.730	16.928	17.430

2. De volgende bedragen muteren met het betreffende exploitatiebudget

Toezicht gastouderopvang		2.364	3.637	3.770	3.226
Overheidsbrede dienstverlening		31.815	31.815	31.815	31.815
Cap.dec.overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		1.199.581			
Totaal naar exploitatiebudgetten	0	1.233.760	35.452	35.585	35.041

3. De volgende bedragen toevoegen aan het begrotingssaldo

	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo	2.000.526	-4.650	-139.365	-199.711	-301.452

Gemeente leudal

4. Argumenten

1.1 Kennisnemen van de septembercirculaire 2025

Jaarlijks publiceert het Rijk met Prinsjesdag de septembercirculaire. In de septembercirculaire verwerkt het Rijk de gevolgen vanuit de Miljoenennota voor de gemeenten.
De totale inkomsten uit het gemeentefonds en het verloop van de mei- en septembercirculaire zijn als volgt:

(Bedragen x €1.000)

	Totale middelen circulaires	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	Stand meicirculaire 2025	€ 68.241	€ 71.056	€ 73.538	€ 74.369	€ 76.006	€ 76.217	€ 78.743
2	Mutaties septembercirculaire 2025	€ -28	€ -129	€ 2.229	€ 1.296	€ -48	€ -147	€ -249
3	**Stand septembercirculaire 2025**	**€ 68.214**	**€ 70.927**	**€ 75.767**	**€ 75.665**	**€ 75.958**	**€ 76.070**	**€ 78.494**

1.2 Financiële gevolgen septembercirculaire 2025

De oorzaken van de mutaties van de septembercirculaire 2025 ten opzichte van de meicirculaire 2025 zijn als volgt te rangschikken (A t/m F):

(Bedragen x €1)

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
A	Afrekening voorgaande jaren	€ -27.601	€ -128.616					
B	Accres, BCF, hoeveelheden en uitkeringsbasis/-factor			€ 797.274	€ -56.228	€ -182.487	€ -241.816	€ -336.231
C	Mutaties in het Sociaal Domein			€ 1.298.407	€ 139.659	€ 124.158	€ 86.618	€ 87.250
D	Mutaties in het Ruimtelijk Domein			€ 8.209	€ 1.209.727	€ 10.146	€ 8.000	
E	Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen			€ 119.058				
F	Overige mutaties			€ 6.096	€ 2.485			
G	**Totaal**	**€ -27.601**	**€ -128.616**	**€ 2.229.044**	**€ 1.295.643**	**€ -48.183**	**€ -147.198**	**€ -248.981**

De financiële gevolgen van de septembercirculaire voor de gemeente Leudal worden hieronder per onderdeel, A t/m F, nader toegelicht.

A Afrekening voorgaande jaren

De mutaties in 2023 en 2024 worden volledig veroorzaakt door aanpassingen in de landelijke en lokale hoeveelheden (aantallen). Voor beide jaren leidt dit tot een nadeel.

B Accres, BTW Compensatiefonds (BCF) hoeveelheden en uitkeringsbasis/-factor

(Bedragen x €1)

B	Accres, BCF, hoeveelheden en uitkeringsbasis	2025	2026	2027	2028	2029
1	Accres		€ -104.949	€ -208.914	€ -255.160	€ -307.508
2	BTW compensatiefonds (BCF)	€ 740.295				
3	Hoeveelheden en uitkeringsbasis	€ 56.979	€ 48.721	€ 26.427	€ 13.344	€ -28.723
	Totaal	**€ 797.274**	**€ -56.228**	**€ -182.487**	**€ -241.816**	**€ -336.231**

1. Accres
   Het accres bestaat uit een volume (hoeveelheden) accres en een accres voor loon-/ prijsontwikkeling (LPO). In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2026 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) van het Centraal Planbureau.
   Het volume accres wordt sinds 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.
   Het totaal van de beide accressen is cumulatief voor alle jaren negatief.

2. BTW compensatiefonds (BCF)
   Het BTW Compensatie Fonds is een apart onderdeel binnen de rijksbegroting waaruit gemeenten BTW kunnen compenseren. Het BCF kent een plafond. Jaarlijks wordt in de septembercirculaire een inschatting gemaakt van de over-/onderuitputting en afgerekend met de gemeenten. Voor 2025 wordt een onderuitputting verwacht en daarom wordt dit toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor Leudal een voordeel van € 740.295. In de meicirculaire 2026 vindt de definitieve afrekening plaats van het BCF.

3. Actualisatie hoeveelheden en uitkeringsbasis
   In iedere circulaire worden de aantallen (hoeveelheden) van de maatstaven geactualiseerd. Een effect in de maatstaven wordt veroorzaakt door actualisatie van de landelijke maatstaven als ook de actualisatie van de lokale maatstaven. Voor het gemeentefonds geldt dat door een mutatie van de landelijke aantallen de totale omvang van het gemeentefonds (uitkeringsbasis) niet wijzigt. Daarom wordt het effect van de landelijke aantallen gecompenseerd middels een mutatie van de uitkeringsfactor. Indien lokale aantallen afwijkend ontwikkelen dan heeft dit voor de lokale gemeente een positief of negatief effect op de uitkering. Voor Leudal een positief effect in 2025 van € 56.979 dat afloopt naar een negatief effect in 2029 van € 28.723.

C Mutaties in het Sociaal Domein

(Bedragen x €1)

C	Mutaties in het Sociaal Domein	2025	2026	2027	2028	2029
1	Jeugdzorg hervormingsagenda 2023+2024	€ 1.184.407				
2	Jeugdzorg loon-/prijsbijstelling		€ 38.619	€ 32.710	€ 33.901	€ 34.637
3	Wet integrale suïcidepreventie		€ 14.788	€ 15.235	€ 15.662	€ 16.118
4	Toezicht gastouderopvang		€ 2.364	€ 3.637	€ 3.770	€ 3.226
5	Spreidingswet	€ 39.035				
6	Overheidsbrede dienstverlening		€ 31.815	€ 31.815	€ 31.815	€ 31.815
7	Participatie	€ 74.965	€ 52.073	€ 40.761	€ 1.470	€ 1.454
	Totaal	**€ 1.298.407**	**€ 139.659**	**€ 124.158**	**€ 86.618**	**€ 87.250**

Met betrekking tot het sociaal domein vinden diverse mutaties plaats in het gemeentefonds.

1. Jeugdzorg hervormingsagenda 2023+2024
   Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Incidenteel heeft dit een voordelig effect van € 1.184.407 voor Leudal.

2. Jeugdzorg loon-/prijsbijstelling
   Dit betreft gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. De middelen voor de jaren 2024 en 2025 zijn reeds in de meicirculaire 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.

3. Wet integrale suïcidepreventie
   Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidespreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Dit betreft een uitbreiding van taken waarvoor nu middelen beschikbaar worden gesteld.

4. Toezicht gastouderopvang
   De Eerste Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel om de kwaliteit van gastouderopvang beter te waarborgen. De nieuwe kwaliteitseisen gaan gelden vanaf 1 juli 2026. De wetswijziging leidt tot meerkosten voor toezicht en handhaving op de gastouderopvang.

5. Spreidingswet
   Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente. Voor Leudal een incidentele bedrag van € 39.035

Gemeente leudal

6. Overheidsbrede dienstverlening
   De afgelopen jaren is middels een specifieke uitkering (spuk) middelen ontvangen voor Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). Vanaf 2026 wordt de spuk IDO omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentralisatie-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. In het raadvoorstel over het Bibliotheekbeleid is aangegeven dat deze middelen hiervoor worden ingezet.

7. Participatie

(Bedragen x €1)

	Participatie	2025	2026	2027	2028	2029
7a	Implementatie Participatiewet in balans	€ 40.711	€ 17.900	€ 4.395	€ 1.266	€ 1.312
7b	Beschut werk, (impulsbudget) sociale infrastructuur	€ 34.254	€ 34.173	€ 36.366	€ 204	€ 142
	Totaal effect Participatie	**€ 74.965**	**€ 52.073**	**€ 40.761**	**€ 1.470**	**€ 1.454**

7a Voor de implementatie van de Participatiewet in balans worden extra middelen, voornamelijk in 2025 en 2026, ontvangen. In deze bedragen zit ook een bedrag voor de regeling Verrekenen en voor het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren.

7b Voor beschut werk wordt in 2025 € 31.590 extra middelen ontvangen, oplopend tot € 35.224 in 2027. Voor werknemers met een indicatie beschut werk wordt een forfaitaire loonkostensubsidie ingevoerd. Deze wordt vastgesteld op 68% van de forfaitaire loonkostensubsidie. De verwachting is dat per 2028 de wetswijziging in werking zal treden en op dat moment worden de extra middelen structureel toegevoegd aan het gemeentefonds.
Voor de jaren 2025 t/m 2029 wijzigt als gevolg van loon- en prijsontwikkeling de omvang van het budget voor (impuls) sociale infrastructuur. Voor Leudal gaat het hierbij om een bedrag van per saldo € 2.664 in 2025 dalend tot € 142 in 2029.

Met betrekking tot de WSW-middelen, die 1-op-1 doorbetaald aan de Westrom, heeft geen mutatie plaatsgevonden.

D Mutaties in het Ruimtelijk Domein

(Bedragen x €1)

D	Mutaties in het Ruimtelijk Domein	2025	2026	2027	2028	2029
1	Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	€ 8.209	€ 10.146	€ 10.146	€ 8.000	
2	Cap.dec.overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		€ 1.199.581			
	Totaal	**€ 8.209**	**€ 1.209.727**	**€ 10.146**	**€ 8.000**	€ -

Met betrekking tot het ruimtelijk domein zijn er een tweetal mutaties in het gemeentefonds.

1. Versterking omgevingsveiligheidsdiensten
   Bepaalde taken van de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid worden uitgevoerd door gemeenten. Voor deze wettelijke taken komen nu middelen beschikbaar t/m 2028.

2. Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
   De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de spuk CDOKE. In totaliteit wordt voor 2026 ruim € 666 miljoen beschikbaar gesteld. Ruim € 30,5 miljoen volgt via een volgende circulaire. Voor de periode 2027 t/m 2030 zijn middelen ook beschikbaar, maar hiervoor moet de uitkeringsvorm nog worden bepaald. Dit volgt op een later moment. Voor Leudal in 2026 een voordeel van € 1.199.581. Wat wordt ingezet voor personeel en projecten.

E Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Voor het organiseren van de vervroegde Tweede Kamer verkiezingen ontvangen gemeenten in 2025 € 60 miljoen. Voor Leudal betekent dit een bedrag van € 119.058 in 2025.

F Overige mutaties

Tot slot zijn er nog twee mutaties die per saldo leiden tot het volgende effect voor Leudal:

(Bedragen x €1)

F	Overige mutaties	2025	2026	2027	2028	2029
1	Rijksvaccinatieprogramma	€ 3.611				
2	Register Externe Veiligheidsrisico's	€ 2.485	€ 2.485			
	Totaal	**€ 6.096**	**€ 2.485**	€ -	€ -	€ -

1. Rijksvaccinatieprogramma
   Op advies van de Gezondheidsraad zijn verschillende wijzigingen aangebracht in het vaccinatieschema van het Rijksvaccinatieprogramma. Dit heeft voor de periode 2025 t/m 2029 budgettaire impact voor gemeenten (stijging van kosten). Voor de hele periode wordt eenmalig in 2025 € 2,3 miljoen toegevoegd. Voor Leudal een voordeel van € 3.611.
2. Register Externe Veiligheidsrisico's
   Gemeenten ontvangen als tegemoetkoming in de kosten van het inregelen van beheerwerkzaamheden voor de kwetsbare gebouwen en locaties module een vergoeding in 2025 en 2026. Voor Leudal een bedrag van € 2.485 per jaar.

Overige mededelingen in de septembercirculaire

Weeffout

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 is de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg overgegaan van de provincies naar de gemeenten. In het bestuursakkoord 2011-2015 is vastgelegd dat er € 90 miljoen van het provinciefonds werd overgeheveld naar het gemeentefonds. De uitname was gebaseerd op het aantal jongeren op dat moment. Bij de berekening van de bedragen is geen rekening gehouden met het feit dat de steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zelf al verantwoordelijk waren voor de jeugdzorg. Hierdoor is er destijds € 10 miljoen structureel teveel overgeheveld van het provinciefonds naar het gemeentefonds. Deze 'weeffout' zal bij de eerstvolgende gelegenheid meerjarig worden hersteld. In ieder geval wordt bij Najaarsnota (decembercirculaire) de boeking voor het jaar 2025 verwerkt. Uiterlijk bij Voorjaarsnota 2026 (meicirculaire) zal de boeking voor het jaar 2026 en verder worden gedaan.

Uitstel invoering woonplaatsbeginsel en objectieve verdeelmodel beschermd wonen

De invoering woonplaatsbeginsel en objectieve verdeelmodel met betrekking tot beschermd wonen (WMO) is al meerdere malen uitgesteld. De laatste keer was deze voorzien voor 1-1-2026. In de circulaire is aangegeven dat deze datum niet wordt gehaald en dat de invoering wederom wordt uitgesteld. In de circulaire staat geen nieuwe datum opgenomen.

5. Risico's

Toekomstige ontwikkelingen en besluiten van het Rijk kunnen van invloed zijn op de te ontvangen middelen vanuit het gemeentefonds. Bijvoorbeeld door wijziging van taken, vergoedingen, verdeelsleutels (maatstaven).

De vergoeding vanuit het Rijk voor een bepaald jaar is pas twee jaar na afloop definitief. Daarom dat voor de voorgaande jaren en het huidige jaar wordt gewerkt met de egalisatiereserve gemeentefonds, zodat lagere inkomsten in eerste instantie opgevangen kunnen worden met de reserve en niet direct een effect hebben voor de lopende begroting.

Gemeente leudal

6. Juridische context

De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en lasten per programma, ex artikel 5, eerste lid, van de financiële verordening gemeente Leudal 2023. Middels dit voorstel worden de financiële gevolgen verwerkt in de budgetten van de begroting. Hiermee autoriseert de raad de bijstelling van de begroting.

7. Financiële toelichting

De verwerking van de financiële gevolgen van een circulaire kent een vaste systematiek:

- Saldi van voorgaande jaren en lopend jaar muteren (storten/onttrekken) met de egalisatiereserve gemeentefonds, waarbij geldt dat:
  - Vaststelling van de maximale omvang van de egalisatiereserve jaarlijks bij de meicirculaire plaatsvindt. Het maximum is bepaald op 2% van het gemiddelde niveau van de algemene uitkering over een periode van zes jaar (T-1 tot en met T+4).
  - Een positief saldo boven het genoemde maximum wordt toegevoegd aan het begrotingssaldo van het huidige (T) jaar.
- Saldi van toekomstige jaren muteren met het begrotingssaldo van het betreffende jaar.
- Taakmutaties toevoegen aan de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties. Deze worden apart toegelicht en voorgesteld.

Maximale omvang egalisatiereserve gemeentefonds
De egalisatiereserve bedraagt op basis van de meicirculaire 2025 maximaal € 1.499.762. Momenteel is de maximale stand bereikt. Dit betekent dat een positief saldo over de jaren 2023 t/m 2025 niet wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve, maar ten gunste komt van het begrotingssaldo 2025.

Taakmutaties die worden toegevoegd aan de reserve gemeentefonds of het betreffende exploitatiebudget.
Voor de volgende bedragen wordt voorgesteld deze toe te voegen aan de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties, zodat deze middelen op een later moment ingezet kunnen worden, of aan het betreffende exploitatiebudget:

1. De middelen voor integrale suïcidepreventie (C3) reserveren in de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties.
2. De aanvullende middelen voor toezicht gastouderopvang (C4) toevoegen aan het exploitatiebudget voor inspecties kinderopvang.
3. De middelen voor overheidsbrede dienstverlening (C6) toevoegen aan het exploitatiebudget voor bibliotheekwerk. In het raadsvoorstel Bibliotheekbeleid is aangegeven dat deze middelen worden ingezet voor het bibliotheekwerk.
4. De middelen voor implementatie Participatiewet in balans (C7a) reserveren in de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties.
5. De middelen voor beschut werk (C7b) reserveren in de reserve gemeentefonds onderdeel taakmutaties.
6. De CDOKE middelen (D2) toevoegen aan het exploitatiebudget voor CDOKE.

Financiële verwerking meicirculaire 2025
In onderstaande tabel staat de financiële verwerking van de circulaire, rekening houdende met de voorgestelde taakmutaties die gestort worden in de reserve gemeentefonds of toegevoegde aan het betreffende exploitatiebudget. Alle overige mutaties volgen de reguliere systematiek van verwerking. In

Gemeente leudal

de laatste regel is het effect voor de begrotingssaldi zichtbaar. Hierbij geldt voor 2025 dat het effect wordt bepaald door de saldi 2023 t/m 2025.

(Bedragen x €1)

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
F	Resultaat circulaire voor verwerking	€ -27.601	€ -128.616	€ 2.229.044	€ 1.295.643	€ -48.183	€ -147.198	€ -248.981
C3	Wet integrale suicidepreventie			€ -	€ -14.788	€ -15.235	€ -15.662	€ -16.118
C4	Toezicht gastouderopvang			€ -	€ -2.364	€ -3.637	€ -3.770	€ -3.226
C6	Overheidsbrede dienstverlening			€ -	€ -31.815	€ -31.815	€ -31.815	€ -31.815
C7a	Implementatie Participatiewet in balans			€ -40.711	€ -17.900	€ -4.395	€ -1.266	€ -1.312
C7b	Beschut werk			€ -31.590	€ -33.845	€ -36.100		
D2	Cap.dec.overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)				€ -1.199.581			
	Resultaat circulaire na verwerking			**€ 2.156.743**	**€ -4.650**	**€ -139.365**	**€ -199.711**	**€ -301.452**
	Effect voorgaande jaren verwerken in huidig jaar			€ -156.217				
	Effect circulaire op begrotingssaldo			**€ 2.000.526**	**€ -4.650**	**€ -139.365**	**€ -199.711**	**€ -301.452**

Doorkijk begrotingssaldo
Bovenstaande financiële mutaties leiden op basis van de Begroting 2026-2029 tot de volgende meerjarige begrotingssaldi. Voor 2025 is het saldo opgenomen van de 2e raadsrapportage 2025. Op basis van toekomstige raadsbesluiten en daadwerkelijke realisatie 2025 kunnen de saldi wijzigen. Onderstaande saldi zijn dan ook indicatief.

(Bedragen x €1)

Begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo na 2e Rarap/Begroting 2026-2029	€ 5.934.736	€ 2.757.981	€ 990.648	€ -3.078.150	€ -2.900.340
Effect septembercirculaire na verwerking voorstellen	€ 2.000.526	€ -4.650	€ -139.365	€ -199.711	€ -301.452
Indicatieve begrotingssaldo	**€ 7.935.262**	**€ 2.753.331**	**€ 851.283**	**€ -3.277.861**	**€ -3.201.792**

8. Communicatie

De inhoud van dit voorstel wordt niet actief uitgedragen. Als er naar aanleiding van de openbare behandeling van dit voorstel persvragen worden ontvangen, worden deze in afstemming met de portefeuillehouder beantwoord.

9. Vervolg

Niet van toepassing.

10. Bijlagen

Niet van toepassing.

Bijlage(n)

Heythuysen, 14 oktober 2025

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De loco-gemeentesecretaris, De locoburgemeester,

Dhr. ing. E.L.A. Lucassen Drs. M. Graef